

Dedem -babamın babası- kahramanmış tanıyanlara göre.

Çanakkale Savaşı'na katılmış, çatışmada ölmemiş. Ağır hastalanmış, cephe gerisine gönderilmiş. Oradan İstanbul'a hastaneye sevk edilmiş. Biraz toparlayınca Anadolu'ya silah kaçırmaya başlamış. Silahları nereden yüklediğini gösterirmiş babama. Bir keresinde Boğaz'dan çıkıp Karadeniz'e girecekken çevirmişler. Hapse düşmüş. Cumhuriyet'ten sonra sağındakiler solundakiler önemli yerlere gelip zenginleşmiş. Dedem sahil korumada memur kalmış. Bir orası bir burası denizlerini dolaşmış Türkiye'nin.

Arkadaşlarımda dedeleri, hep bir biçimde "yırtmayı" başarmışlar savaşa gitmekten. Bir bölümü de dağlarda eşkiyalık yapmış. Şans eseri kurtulmuş bir kaç hariç savaşa katılanların kahramanlarının hepsi savaşta öldü. Kahraman bildiğimizin çoğu eşkiyadır.

Dedem hastalanmayıp çatışmada ölseydi, o zor koşullarda hastalıktan kurtulamazdı, hapisten kaçamayıp öldürülseydi ya da takası batsaydı bugün hikayesini anlatacak bir torunu bile olmazdı.

"Onlar bizim için kahramanlık etti biz onlara layık olmalıyız" tuhaf bir düşüncedir. Ne yapabilirim ki ölmüş dedem için. Bebekken beni görmüş ama beni, yaşadığım dünyayı tahayyül bile edemezdi. "O şunu yaptı karşılığında sen de bunu yap!" Olacak gibi değil ölüyle bir alış veriş ilişkisi. Etkisi, anısı yetmez mi?

Olamayacak ne varsa kutsal fikriyle olurken beliriverir kafanda. Her kutsal fikrinin arkasında ölüm vardır. Çaresizlik kutsalla ölümden koparılır sanki. Karşında gerçekken ölüm, olmaz etmek istersin. Gerçekle istek, gerçek ötesinde buluşur ancak zihninin sıra.

1970'lerde sosyalistler vardı. En içtenleri öldürüldü. Öldürülmediyse bile benlikleri şöyle ya da böyle mahvedildi, silikleşip yitti. Arada dedem gibi bin bir tesadüfün biraraya gelmesiyle yaşayanlar varsa onları da ancak tanıyanlar bilir.

Kahramanlarla siyaset olmaz; uyduruk kahramanlar türeyiverir birden, siyasete kutsal fikri

bulaşır.

İnönü'ydü, Menderes'ti, Demirel'di, Erbakan'dı, Türkeş'ti, Evren'di, Özal'dı, Yılmaz'dı, Çiller'di, Karayalçın'dı, Baykal'dı derken şimdikilerdi. Yetti gayri. Kişiler üzerine konuşarak siyaset yapılır mı? Yapılıyorsa demokratik olmaz. Kişilerle uğraşmayı siyasetin dışına çıkarıp yargıya teslim edelim artık.

“Şeyh uçmaz, mürid uçurur” derler bu çarpık siyasetin nasıl işlediğini masumlaştırmak için. Yukarıdaki listeye Ecevit'i eklemedim. Yok fikirlerine katıldığımdan dolayı değil ya da illüzyonu aslında açık eden bir ifadeyle fikirlerini beğendiğimden dolayı değil. Ecevitçiler, Karaoğlancılar vardı olmasına ama Ecevit Ecevitçilik yapmayı, müridin uçurmasına izin vermeyip Türkiye'de demokratik bir solun kurulmasına çalıştı yaşamı boyunca.

Demokrasiyi halk oylamasıyla yöneticiyi seçmek sanırsın. İllüzyon böyle başlar. Demokrasilerde yöneticinin nasıl seçildiği tali bir sorundur. En yeteneklisi hangisiyse onun yöneticilik yapması uygundur ve halk en iyiyi değil hoş bulduğu bir vasatiyi seçer. Yönetici kendi istediğini değil, doğru bildiğini değil, halkın istediğini yaptığında ancak o zaman demokrasiden söz edilebilir. Bunu da yasalar hazırlayarak, görevlendirerek, denetleyerek, gerektiğinde yöneticiyi adalete teslim ederek Meclis yapar; o da halkı temsil edebiliyorsa.

Evet demokrasi, bir yönetici seçtirme biçimi değil halkın yöneticilerin ellerini kollarını bağlayıp kendi istediğini yaptırdığı yönetim biçimidir. Kişiler üzerinden siyaset yapıldığında, seçilen yönetici halktan bağımsızlaşır, onu gütmeye yeltenir; bu oluyorsa bil ki halk değildir ama başkaları yöneticinin elini kolunu bağlamıştır. Yönetici, yalnızca başkaları tarafından kurulmuş bir sette, başkaları tarafından kaleme alınmış bir senaryoda kendisi için yazılmış repliklerini seslendiren ve rolünü oynayan siyasal aktördür. Görünüşte iktidardır; fiilen iktidarsız. İktidarsız iktidar görüntüsüdür.

Meclisin temsili olmaması, Başbakanın ya da Cumhurbaşkanı'nın halk oylamasıyla seçilip Meclis'in üstünde bir konuma getirilmesi, demokrasinin ancak lafta kaldığının göstergesidir.

Kutsal olmayan ölüm

Dedemi rahmetle anıyorum.